

İlkokullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Örgütsel Güvene İlişkin Görüşleri

Araştırma Makalesi

**Eyüp OKTA¹ - Hakan YÜREK² - Bülent
ALTUN³ - Kadri ALTUN⁴ - Fırat KİLGİ⁵**

¹Okul Müdürü, MEB,
mavi-72@hotmail.com
ORCID: 0009-0007-0908-6567

²Sınıf Öğretmeni, MEB,
yurekhakan@gmail.com
ORCID: 0009-0009-1124-0601

³Müdür Yardımcısı, MEB,
altun07221@hotmail.com
ORCID: 0009-0007-7152-8098

⁴Müdür Yardımcısı, MEB,
altunkadri@hotmail.com
ORCID: 0000-0002-8311-1392

⁵Sınıf Öğretmeni, MEB,
fkilgi@gmail.com
ORCID: 0009-0000-7050-5555

DOI: 10.5281/zenodo.10573961

ÖZET

Bu çalışmada ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin örgütsel güvene ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji modeli seçilmiştir. Çalışma grubu için amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu bağlamda çalışma grubunda yer alan 20 öğretmen cinsiyet, medeni durum, yaş, eğitim durumu, konu alanı, toplam deneyim yılı ve okuldaki çalışma yıllarına göre seçilmiştir. İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin örgütsel güvene ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak veriler toplanmıştır. Verilerin toplanması için derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelerde, öğretmenlere eğitim kurumlarında örgütsel güven hakkındaki deneyimleri hakkında sorular sorulmuş ve onların görüşleri, duyguları ve algıları toplanmıştır. Elde edilen veriler betimsel analizi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonuçları genel olarak şeffaflık, eşitlik, destek, iletişim, adalet ve takım çalışması gibi unsurların, eğitim kurumlarında örgütsel güvenin oluşmasında önemli rol oynadığını göstermektedir. Ayrıca genel olarak örgütsel güvenin, iletişimi güçlendirdiği, öğrenci başarılarını etkilediği, yenilikçilik ve profesyonel gelişimi teşvik ettiği, iş memnuniyetini artırdığı ve stresle başa çıkma yeteneğini güçlendirdiği öğretmenler tarafından vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Okul, Güven, Örgütsel Güven, Öğretmen.

GİRİŞ

Toplumsal varlık olarak ifade edilen insanın doğal olarak diğer insanlarla yaşama zorundalığı bulunmaktadır (Gültekin, 2021). Toplum, ortak değerlerin bireylerde davranış örüntüleri oluşturarak kendini inşa ettiği bir oluşumdur. Bu değerler, geçmişten günümüze her zeminde muhataplarına sorumluluk yükler. Çünkü bu sorumluluk, sadece bireylerin devamlılığını değil aynı zamanda toplumunda devamlılığını sağlar. Birey, ortak bir toplumsal sözleşmenin değerler dizgesi ve güven aracılığıyla topluma adapte olur (Özbey, 2019). Toplumsal yapıya uyum sağlama toplumu oluşturan bireylerle ortak dili ve kavramları kullanmamıza bağlıdır (Gültekin, 2018). Bireylerin toplumsal yaşam içerisinde başkalarıyla kurdukları ilişkinin güvene dayalı olması insan yaşamını daha da önemli hale getirecektir. Bu nedenle insanlığın ilk yıllarından bu yana güven duygusu ekonomik, sosyal, kültürel, akademik ve bilimsel alanlarda başarının ve düzenin temel kavramı olmuştur (Karakuş ve Doğan, 2020). Güven, toplumsal anlamda bir arada yaşayan bireylerin hayatlarını huzur içinde sürdürmelerini sağlayan en temel kavramlardan biridir. Güven ortamlarında bireyler birlikte yaşadıkları insanlarla olumlu iletişim kurabilirler. Güven, insanların bir arada yaşaması için bir zorunluluktur (Akbay ve Zeybek, 2023). Nitekim Tschannen-Moran ve Hoy (2000) birbirine bağımlı toplumsal yapının ayakta kalabilmesi için güvenin gerekli olduğunu, insanların yaşamın her alanında birbirine ihtiyaç duyduğunu ve dolayısıyla diğer insanlara güvenmenin bir zorunluluk olduğunu belirtir. Dirks ve Ferrin'e (2001) göre güven, örgütlerin etkin işleyişinde giderek artan bir şekilde temel bir bileşen olarak algılanmaktadır. Güvenin artan önemi bireylere, ekiplere ve organizasyonlara sağladığı geniş ve kapsamlı faydalardan kaynaklanmaktadır. Bireyler sahip oldukları maddi ve manevi tüm değerlere önem verirler (Karakuş ve Doğan, 2020).

Okullar ise eğitim faaliyetlerinin yürütüldüğü en temel organizasyondur (Gültekin, 2023). Okullarda güven ortamı verimliliğin sağlanması açısından oldukça önemli bir kavramdır (Akbay ve Zeybek, 2023). Okullar tüm değerleri sahiplendiği için güvenilir kurumlardır; güven konusu da okulların işleyişi açısından hayati bir konudur (Tschannen-Moran ve Hoy, 1997). Güvene dayalı ilişkiler, okulun çalışma ortamındaki öğretme ve öğrenme süreçlerini olumlu yönde etkiler. Koşar ve Yalçınkaya (2013) yaptıkları çalışmada örgütte arzu edilen davranışları temsil eden örgütsel vatandaşlık ile örgütsel güven arasında ilişki olduğunu belirtmişlerdir. Dolayısıyla örgütlerde güven ortamı sağlandığında çalışanların örgüte faydalı davranışlar sergiledikleri söylenebilir. Güven ortamının örgütsel karşılığı örgütsel güvendir. Örgütsel güven, bir örgütsel üyenin, örgütün veya örgütün üyelerinin eylemlerinin veya niyetlerinin uyumlu, adil ve kendi çıkarlarına uygun olacağı konusundaki inançları olarak tanımlanabilir (Mayer, Davis & Schoorman, 1995). Başka bir ifade ile örgütsel güven, bir örgüt içindeki bireylerin ve grupların birbirlerine, örgütlerine ve örgütlerinin kararlarına olan inancıdır. Örgütsel güven, işbirliği, ekip çalışması, örgüt geliştirme, ortak amaç oluşturma, örgütsel bağlılık ve çalışan performansı gibi faktörlerle ilişkilendirilmektedir (Çalışkan, 2021). Örgütsel güven, örgütlerin verimliliği, performansı ve gelişimi için önemli bir faktördür. Güvenli bir ortamda çalışanlar, işlerini daha iyi yapma eğilimindedir. Ayrıca, güven, örgütsel değişim ve yeniliğe katkıda bulunabilir. Örgütlerde güven ortamının sağlanması, bireyler arasındaki iletişimde açıklığı, gelişme çabalarını ve örgütsel hedeflere ulaşmayı desteklemektedir

(Tschannen-Moran, 2001). Yöneticiler ve çalışanlar arasındaki iletişim, etkileşim, işbirliği, görev dağılımı ve ödüllendirme süreçlerinde adil olmak, çalışanların güven duygusunun oluşmasında önemli bir etkiye sahiptir (Morgan ve Hunt, 1994). Dolayısıyla okullarda yönetici ve öğretmenler arasında güvenin sağlanması için yöneticilerin ders programları, izin prosedürleri, görev dağılımı, ödül kriterleri gibi uygulamaların öğretmenlerin güven algılarının oluşmasında etkili olacağı söylenebilir zorunluluktur (Akbat ve Zeybek, 2023). Örgütlerin yaşamlarını etkin ve verimli bir şekilde sürdürebilmeleri için güven duygusu gelişmiş bireylere ihtiyaçları vardır (Katz ve Kahn, 1977). Eğitim örgütlerinde insanı ön planda tutması nedeniyle insan ilişkileri yoğun olarak yaşanmaktadır. Bu yapılar içerisinde güven kavramı son derece önem kazanmıştır. Okullar güven kavramının en çok ihtiyaç duyulduğu kurumların başında geldiğinden ilişkilerin güvene dayalı olması gerekmektedir (Karakuş ve Doğan, 2020). Bu nedenle okul yöneticilerinin ilk görevi öğretmenlerin güvenini kazanmaktır. Aksi takdirde toplumsal anlamda en önemli kuruluşlardan biri olan okullar nitelikli çıktılar elde edemez. Bu bağlamda bu çalışmada ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin örgütsel güvene ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda çalışmada aşağıdaki soruların yanıtları aranmıştır.

- Okullarda örgütsel güveni etkileyen faktörler nelerdir?
- Örgütsel güven ortamını sonuçları nelerdir?

Sınıf öğretmenleri, eğitim kurumlarının en önemli paydaşlarından biridir. Öğrencilerin doğrudan etkileşimde bulunduğu öğretmenler, onların öğrenmeleri ve gelişimi için kritik bir rol oynarlar. Bu nedenle, sınıf öğretmenlerinin eğitim kurumlarında örgütsel güven hakkındaki görüşlerinin incelenmesi önemlidir. Bu araştırma, sınıf öğretmenlerinin örgütsel güveni nasıl algıladıklarını, güvene neden olan faktörleri ve güvenin etkilerini ortaya koyabilir. Bu bilgiler, eğitim kurumlarının örgütsel güveni artırmaya yönelik politika ve uygulamaları geliştirmesine yardımcı olabilir. Özellikle, sınıf öğretmenlerinin örgütsel güvene neden olan faktörleri daha iyi anlamak, bu faktörleri azaltmak için alınabilecek önlemlere odaklanmak açısından önemlidir. Örneğin, sınıf öğretmenlerinin örgütsel güvene neden olan en önemli faktörlerden biri, yöneticilerin baskıcı ve cezalandırıcı davranışlarıdır. Bu nedenle, eğitim kurumları, yöneticilerin daha şeffaf ve katılımcı bir liderlik tarzı benimsemesi için teşvik edilebilir. Sınıf öğretmenlerinin örgütsel güvene neden olan etkilerini daha iyi anlamak da önemlidir. Örneğin, örgütsel güvenin öğrencilerin öğrenmesini ve gelişimini desteklemeye yardımcı olabileceği gösterilmiştir. Bu nedenle, eğitim kurumları, öğretmenlerin fikirlerini ifade edebilecekleri güvenli bir ortam yaratmaya odaklanmalıdır.

YÖNTEM

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji modeli seçilmiştir. Örgütsel güven yansımalarının öğretmen görüşlerine göre fenomenoloji modeli kapsamında betimlenmesinin uygun olacağı düşünülmüştür. Çalışma grubu için amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu bağlamda çalışma grubunda yer alan 20 öğretmen cinsiyet, medeni durum, yaş, eğitim durumu, konu alanı, toplam deneyim yılı ve okuldaki çalışma yıllarına göre seçilmiştir. İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin örgütsel güvene ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak veriler toplanmıştır. İki bölümden oluşan görüşme

formunun ilk bölümünde araştırmaya katılanların demografik özelliklerine yer verilmiştir. Formun ikinci bölümünde öğretmenlerin örgütsel güvene ilişkin görüşlerini belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır. Verilerin toplanması için derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler, araştırmacılar tarafından yapılmıştır ve ortalama 30 dakika sürmüştür. Görüşmelerde, öğretmenlere eğitim kurumlarında örgütsel güven hakkındaki deneyimleri hakkında sorular sorulmuş ve onların görüşleri, duyguları ve algıları toplanmıştır. Elde edilen veriler betimsel analizi ile analiz edilmiştir. Öğretmen görüşleri analiz edilirken katılımcıların isimleri açık şekilde belirtilmemiştir. Her öğretmen için gerçek isimleri yerine, onlara verilen kod isimler kullanılmıştır.

BULGULAR

Okullarda Örgütsel Güveni Etkileyen Faktörler

Araştırma kapsamında öncelikle öğretmenlerin okullarda örgütsel güveni etkileyen faktörlere ilişkin görüşleri incelenmiştir. Genel olarak, katılımcı görüşleri, öğretmenlerin örgütsel güveni etkileyen faktörleri çeşitli yönlerden ele almaktadır. Öğretmen görüşlerine göre şeffaflık, eşitlik, destek, iletişim, adalet ve takım çalışması gibi unsurlar, eğitim kurumlarında örgütsel güvenin oluşmasında önemli rol oynamaktadır. Bu konudaki öğretmen görüşlerinden kesitler aşağıdaki gibidir:

Katılımcı 1: Ayşe Öğretmen "*Örgütümüzde yöneticilerimizin şeffaf olmaları ve kararlarına açıklık getirmeleri güven duygumu artırıyor. Bilgiye erişimde eşitlik olduğunu hissettiğim zaman, işime daha fazla odaklanabiliyorum.*" Ayşe Öğretmen, örgüt içinde şeffaflığın ve bilgiye eşit erişim imkânının örgütsel güveni artırdığına inanmaktadır. Bu, yöneticilerin kararları konusunda açık ve dürüst olmalarının, çalışanlara güven duygusu kazandırdığını vurgulamaktadır.

Katılımcı 3: Mehmet Öğretmen "*Meslektaşlarımla bir araya geldiğimizde, birbirimize destek olduğumuzu hissediyorum. Takım çalışması ve birlikte başarı elde etme çabaları, örgütümüzde güvenin temelini oluşturuyor.*" Mehmet Öğretmen, örgüt içindeki güvenin, meslektaşları arasındaki destek ve takım çalışmasıyla ilişkilendirilmesine vurgu yapmaktadır. Bu, işbirliği ve ortak başarı çabalarının örgütsel güveni artırdığını göstermektedir.

Katılımcı 5: Zeynep Öğretmen "*Yöneticilerin bizim görüşlerimize saygı göstermeleri ve duygusal olarak destek vermeleri, örgütsel bağlılık ve güvenimizi artırıyor. Bu, bir aile gibi hissetmemize neden oluyor.*" Zeynep Öğretmen, yöneticilerin çalışanların görüşlerine saygı göstermesi ve duygusal destek sunmasının, örgütsel bağlılık ve güvenin temelini oluşturduğunu belirtmektedir. Ayrıca, örgütü bir aile gibi algılamının güveni artırdığını ifade etmektedir.

Katılımcı 9: Ahmet Öğretmen "*İletişim kanallarının açık olması, öğretmenler arasındaki bilgi paylaşımını artırıyor. Bu da herkesin ne yaptığını bilmemizi sağlıyor ve güven ortamını oluşturuyor.*" Ahmet Öğretmen, açık iletişim kanallarının, öğretmenler arasındaki bilgi paylaşımını artırdığını ve bu sayede güven ortamının oluştuğunu ifade etmektedir. Bu, bilgiye erişimde şeffaflığın önemli bir faktör olduğunu göstermektedir.

Katılımcı 10: Elif Öğretmen "*Öğretmenler arasında adil bir değerlendirme sistemi olduğunu bilmek, motivasyonumu ve güvenimi artırıyor. Başarıları ödüllendirme ve adaletli davranma, örgüt içindeki güveni kuvvetlendiriyor.*" Elif Öğretmen, adil bir değerlendirme sistemi ve başarıların ödüllendirilmesinin, örgüt içindeki güveni artırdığını belirtmektedir. Bu, adaletin,

çalışanların motivasyonunu ve güvenini olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Sonuç olarak bu faktörlerin bir araya gelmesiyle, öğretmenler işlerine daha fazla odaklanabilir ve örgüt içinde daha sağlam bir güven ortamı oluşturabilirler.

Örgütsel Güven Ortamını Sonuçları

Araştırmanın ikinci alt problemi kapsamında öğretmenlerin eğitim kurumlarında örgütsel güvenin sonuçlarına ilişkin görüşleri incelenmiştir. Katılımcı görüşleri öğretmenlerin örgütsel güvenin çeşitli olumlu sonuçlarına dair gözlemlerini ve inançlarını içermektedir. Öğretmenler tarafından örgütsel güvenin, iletişimi güçlendirdiği, öğrenci başarılarını etkilediği, yenilikçilik ve profesyonel gelişimi teşvik ettiği, iş memnuniyetini artırdığı ve stresle başa çıkma yeteneğini güçlendirdiği vurgulanmaktadır. Bu konudaki öğretmen görüşlerinden kesitler aşağıdaki gibidir:

Katılımcı 2: Zehra Öğretmen "*Örgütsel güvenin sonucunda, öğretmenler arasında daha etkili bir iletişim ve işbirliği ortaya çıkıyor. Bu, öğrenci başarılarını artırma ve öğretmenler arasındaki dayanışmayı pekiştirme konusunda olumlu bir etki yaratıyor.*" Zehra Öğretmen, örgütsel güvenin daha etkili iletişim ve işbirliği ile sonuçlandığını belirtiyor. Bu durum, öğrenci başarılarına olumlu bir etki yaparak öğretmenler arasında dayanışmayı artırabilir.

Katılımcı 4: Ali Öğretmen "*Öğrencilerimiz, öğretmenlerinin birbirlerine güvendiğini hissettiklerinde sınıf içinde daha güvenli hissediyorlar. Bu da öğrenme ortamını olumlu yönde etkiliyor.*" Ali Öğretmen, öğretmenler arasındaki güvenin öğrencilere de yansıdığını ifade ediyor. Güvenli bir öğrenme ortamının oluşturulması, öğrencilerin daha olumlu bir deneyim yaşamasına katkı sağlayabilir.

Katılımcı 6: Ahsen Öğretmen "*Öğretmenler arasında güven, yeni öğretim yöntemlerini paylaşma ve deneme cesaretini artırıyor. Bu da öğrenci öğrenimini çeşitlendirme ve zenginleştirme imkanı sunuyor.*" Ahsen Öğretmen, güven ortamının öğretmenlerin yenilikçi yöntemleri paylaşma ve deneme cesaretini artırma konusunda olumlu bir etki yarattığını ifade ediyor. Bu durum, öğrenci öğrenimini çeşitlendirmeye yönelik bir avantaj sağlayabilir.

Katılımcı 8: Aliyar Öğretmen "*Örgütsel güven, öğretmenlerin profesyonel gelişimine olan inançlarını artırıyor. Bu da sürekli öğrenmeyi teşvik ederek öğretmenlerin daha nitelikli bir eğitim sunmalarına olanak tanıyor.*" Aliyar Öğretmen, güvenin öğretmenlerin profesyonel gelişimine olan inançlarını artırdığını ve sürekli öğrenmeyi teşvik ettiğini belirtiyor. Bu durum, öğretmenlerin eğitim kalitesini artırabilecekleri bir ortamın oluşmasına katkı sağlar.

Katılımcı 11: Ömer Aras Öğretmen "*Öğretmenler arasındaki güven, iş memnuniyetini artırıyor ve bu da öğretmenlerin mesleklerine daha bağlı olmalarına neden oluyor.*" Ömer Aras öğretmen, güvenin öğretmenler arasında iş memnuniyetini artırdığını ve bu durumun öğretmenlerin mesleklerine olan bağlılığını güçlendirdiğini ifade ediyor. Güven ortamı, öğretmenlerin işlerine olan bağlılıklarını olumlu yönde etkileyebilir.

Katılımcı 13: Canan Öğretmen "*Örgütsel güven, öğretmenlerin stres düzeyini azaltıyor. Bu, daha sağlıklı bir çalışma ortamı oluşturarak öğretmenlerin uzun vadeli başarılarına katkı sağlıyor.*" Canan Öğretmen, güvenin öğretmenlerin stres düzeyini azalttığını ve daha sağlıklı bir çalışma ortamı oluşturarak uzun vadeli başarılarına katkı sağladığını belirtiyor.

Katılımcı 19: Murat Öğretmen "*Öğretmenler arasındaki güven, olumsuz durumlarla başa çıkma yeteneğini artırıyor. Bu da öğrenci ve veli ilişkilerini güçlendirerek daha pozitif bir öğrenme ortamı sağlıyor.*" Murat Öğretmen, güvenin öğretmenlerin olumsuz durumlarla başa

çıkma yeteneğini artırdığını ve bu sayede öğrenci ve veli ilişkilerini güçlendirdiğini ifade ediyor. Güven, daha pozitif bir öğrenme ortamının oluşmasına katkıda bulunabilir.

SONUÇ

Bu çalışmada ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin örgütsel güvene ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada ilk olarak öğretmenlerin okullarda örgütsel güveni etkileyen faktörlere ilişkin görüşleri incelenmiştir. Bu görüşler, genel olarak şeffaflık, eşitlik, destek, iletişim, adalet ve takım çalışması gibi unsurların, eğitim kurumlarında örgütsel güvenin oluşmasında önemli rol oynadığını göstermektedir. Önceki araştırmalarda göre de bu faktörlerin her biri, örgütsel güvenin farklı boyutlarını yansıtmaktadır. Örneğin, şeffaflık ve bilgi paylaşımı, örgütsel güvenin temelini oluşturan güven duygusunu desteklemektedir (Demirel, 2008; Öneren vd., 2016). Eşitlik ve adalet, çalışanların örgüte olan bağlılık ve bağlılığını artırmaktadır (Demirkaya ve Kandemir, 2014). Destek ve takım çalışması, çalışanların işbirliği ve ortak çabalarını teşvik etmektedir (Halıcı vd., 2015). İletişim ise, bilgi ve fikir alışverişini kolaylaştırarak örgütsel güvenin oluşmasını sağlamaktadır (Arslan ve Gül, 2022). Yöneticiler ve çalışanlar arasındaki iletişim, etkileşim, işbirliği, görev dağılımı ve ödüllendirme süreçlerinde adil olmak, çalışanların güven duygusunun oluşmasında önemli bir etkiye sahiptir (Morgan ve Hunt, 1994). Dolayısıyla okullarda yönetici ve öğretmenler arasında güvenin sağlanması için yöneticilerin ders programları, izin prosedürleri, görev dağılımı, ödül kriterleri gibi uygulamaların öğretmenlerin güven algılarının oluşmasında etkili olacağı söylenebilir zorunluluktur (Akbay ve Zeybek, 2023). Bu bulgular, eğitim kurumlarında örgütsel güvenin önemini vurgulamaktadır. Bu faktörlerin bir araya gelmesiyle, öğretmenlerin işlerine daha fazla odaklanabilmeleri ve örgüt içinde sağlam bir güven ortamı oluşturmaları mümkündür. Elde edilen bulgular, öğretmenlerin örgütsel güveni artırmak için bu temel unsurlara odaklanmalarının önemini vurgulamaktadır.

Araştırmada ikinci olarak, öğretmenlerin eğitim kurumlarında örgütsel güvenin çeşitli olumlu sonuçlarına ilişkin görüşleri incelenmiştir. Bu görüşler, genel olarak örgütsel güvenin, iletişimi güçlendirdiği, öğrenci başarılarını etkilediği, yenilikçilik ve profesyonel gelişimi teşvik ettiği, iş memnuniyetini artırdığı ve stresle başa çıkma yeteneğini güçlendirdiği vurgulanmaktadır. Bu sonuçlar önceki araştırma bulgularıyla da desteklenmektedir. Güvene dayalı ilişkiler, okulun çalışma ortamındaki öğretme ve öğrenme süreçlerini olumlu yönde etkiler. Koşar ve Yalçınkaya (2013) yaptıkları çalışmada örgütte arzu edilen davranışları temsil eden örgütsel vatandaşlık ile örgütsel güven arasında ilişki olduğunu belirtmişlerdir. Örgütsel güven, örgütlerin verimliliği, performansı ve gelişimi için önemli bir faktördür. Güvenli bir ortamda çalışanlar, işlerini daha iyi yapma eğilimindedir. Ayrıca, güven, örgütsel değişim ve yeniliğe katkıda bulunabilir. Örgütlerde güven ortamının sağlanması, bireyler arasındaki iletişimde açıklığı, gelişme çabalarını ve örgütsel hedeflere ulaşmayı desteklemektedir (Tschannen-Moran, 2001). Ayaz ve Batı (2017) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmaya göre mutfak çalışanların örgütsel güvene yönelik algıları ile örgütsel stres durumları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki vardır. Buna göre çalışanların örgütsel güvenlerinin artırılmasıyla stres durumlarının azalabileceği belirtilmiştir. Bu bulgular, örgütsel güvenin eğitim kurumlarında önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Örgütsel güvenin yüksek olduğu okullarda,

öğretmenler işlerine daha fazla odaklanmakta, daha verimli çalışmakta ve daha mutlu olmaktadır. Bu durum, öğrencilerin akademik başarısını da olumlu yönde etkilemektedir. Araştırma bulguları doğrultusunda, eğitim kurumlarında örgütsel güveni artırmaya yönelik aşağıdaki öneriler yapılabilir:

- Yöneticiler, karar verme süreçlerinde şeffaf ve adil olmalıdır.
- Çalışanlar, bilgi ve fikir paylaşımına teşvik edilmelidir.
- Çalışanların görüşlerine saygı gösterilmeli ve duygusal destek sağlanmalıdır.
- Çalışanlar arasında takım çalışması ve işbirliği teşvik edilmelidir.
- Çalışanlar arasında adil bir değerlendirme sistemi uygulanmalıdır.

Bu önerilerin hayata geçirilmesi, eğitim kurumlarında örgütsel güvenin artmasına ve okulların daha verimli ve başarılı olmasına katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Akbay, H. C., & Zeybek, B. (2023). Examination Of Teachers'organizational Trust Levels According To Various Variables. *European Journal of Education Studies*, 10(3).
- Arslan, A., & Gül, H. (2022). Örgütsel iletişim ikliminin kuruma duyulan güvene etkisi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(4), 1542-1558.
- Ayaz, N., & Batı, T. (2017). Turizm işletmelerinde örgütsel güven ve örgütsel stres ilişkisi: Mutfak departmanı işgörenleri örneği. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 9(1), 527-541.
- Çalışkan, A. (2021). Örgütsel Güven: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. *Antalya Bilim Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 42-59.
- Demirel, Y. (2008). Örgütsel güvenin örgütsel bağlılık üzerine etkisi: Tekstil sektörü çalışanlarına yönelik bir araştırma. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15(2), 179-194.
- Demirkaya, H., & Kandemir, A. Ş. (2014). Örgütsel adaletin boyutları ile örgütsel güven arasındaki ilişkinin analizine yönelik bir işletme incelemesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(2), 263-279.
- Dirks, K. T., & Ferrin, D. L. (2001). The role of trust in organizational settings. *Organization science*, 12(4), 450-467.
- Gültekin, M. Ş. (2023). Mesleki ve Teknik Eğitimde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *ENTIS-Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 11-18.
- Gültekin, A., (2021), Spinoza, Çevre etiği ve Spinoza (Düz., Emrah Akyüz), Paradigma Akademi Yayınları, s. 77-100.
- Gültekin, A., (2018) "Alman İdealizmde Fichte'nin Ben Felsefesi", Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 8, Sayı 16, s.599-612.
- Halıcı, M., Söyük, S., & Gün, İ. (2015). Sağlık Çalışanlarında Örgütsel Güven. *Journal of Management and Economics Research*, 13(3), 180-198.
- Karakuş, B., & Doğan, S. (2020). Ortaokullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Örgütsel Güven Hakkındaki Görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 994-1014.
- Katz, D. & Kahn, R. L. (1977). *Örgütlerin Toplumsal Psikolojisi*. (Çev: H. Can ve Y. Bayar). TODAİE Yayınları, Ankara.

- Koşar, D., & Yalçınkaya, M. (2013). Öğretmenlerin örgütsel vatandaşlık davranışlarının yordayıcıları olarak örgüt kültürü ve örgütsel güven. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 4(4), 603-627.
- Mayer, R. C., Davis, J. H., & Schoorman, F. D. (1995). An integrative model of organizational trust. *Academy of management review*, 20(3), 709-734.
- Mey, M., Werner, A. & Theron, A. (2014). The Influence Of Perceptions Of Organizational Trust And Fairness On Employee Citizenship. *Problems and Perspectives in Management*, 12(3), 99-105.
- Morgan, R. M. & Hunt, S. D. (1994). The Commitment-Trust Theory of Relationship Marketing. *Journal of Marketing*, 58(3), 20-38.
- Öneren, M., Çiftçi, G. E., & Harman, A. (2016). Bilgi Paylaşımının Yenilikçi Davranışa Ve Örgütsel Güvene Etkisi Üzerine Bir Araştırma. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (58), 127-157.
- Özbey, A. U. (2019). Sosyolojik bakış açısıyla toplumsal yabancılaşmanın into the wild filmi üzerinden okunması. T. Erdoğan içinde, *Psikoloji ve sosyoloji araştırmaları 1*.
- Tschannen-Moran, M. (2001). Collaboration and the Need for Trust. *Journal of educational administration*, 39, (4), 308-331.
- Tschannen-Moran, M., & Hoy, W. K. (2000). A multidisciplinary analysis of the nature, meaning, and measurement of trust. *Review of educational research*, 70(4), 547-593.

Opinions of Teachers Working in Primary Schools on Organizational Trust

Research Article

**Eyüp OKTA¹ - Hakan YÜREK² - Bülent
ALTUN³ - Kadri ALTUN⁴ - Fırat KİLGİ⁵**

¹School principal, MEB,
mavi-72@hotmail.com
ORCID: 0009-0007-0908-6567

² Department of Primary Education, MEB,
yurekhakan@gmail.com
ORCID: 0009-0009-1124-0601

³ Assistant Director, MEB,
altun07221@hotmail.com
ORCID: 0009-0007-7152-8098

⁴ Assistant Director, MEB,
altunkadri@hotmail.com
ORCID: 0000-0002-8311-1392

⁵ Department of Primary Education, MEB,
fkilgi@gmail.com
ORCID: 0009-0000-7050-5555
DOI: 10.5281/zenodo.10573961

ABSTRACT

This study aimed to evaluate the opinions of teachers working in primary schools regarding organizational trust. In the study, the phenomenology model was chosen from qualitative research methods. Maximum diversity sampling method, one of the purposeful sampling methods, was used for the study group. In this context, the 20 teachers in the study group were selected according to gender, marital status, age, educational status, subject area, total years of experience and years of working at the school. Data was collected using a semi-structured interview form prepared to determine the opinions of teachers working in primary schools regarding organizational trust. In-depth interviews were conducted to collect data. In the interviews, teachers were asked questions about their experiences about organizational trust in educational institutions and their opinions, feelings and perceptions were collected. The data obtained was analyzed with descriptive analysis. The research results generally show that elements such as transparency, equality, support, communication, justice and teamwork play an important role in the formation of organizational trust in educational institutions. In addition, teachers generally emphasize that organizational trust strengthens communication, affects student achievements, encourages innovation and professional development, increases job satisfaction and strengthens the ability to cope with stress.

Key Words: School, Trust, Organizational Trust, Teacher.